LJUBLJANA

Št. 253 Poštnina paušalirana (Conto corrente) in poštá V Trstu, v soboto, 23. oktobra 1926. Posamezna številka 30 stot. Letnik LI

EDINOST

Uredništvo in upravništvo: Trst (3), ulica S. Francesco d'Assisi 20. Telefon 11-57. Dopisi naj se pošiljajo izključno uredništvu, oglasi, naročnine in denar pa upravništvu. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Last, založba in tisk Tiskarne „Edinost". Podružništvo v Gorici: ulica Giosuè Carducci št. 7, I. n. — Tel. št. 327. Glavni in odgovorni urednik: prof. Filip Peša.

Naročnina: ... mesečno ... L 8.—, ... L 23.—, celo leto L 72.—, v inozemstvo mesečno ... Posamezna številka 30 stot. — Oglasi: ... za 1 cm prostora ... Oglasi: za trgovske in obrtne oglase 75 stot., ... smrtnice ... pisma ... Debitaj L 1.20, oglasi denarnih zavodov L 2.— ... 30 stot. za besedo, najmanj L 3.

Uboštvo in vojna nevarnost

Splošna gospodarska kriza je posledica svetovne vojne. Glavni znaki te krize so: brezposelnost, uboštvo širokih slojev, mala kupovalna moč konsumentov. Zaradi tega imamo carinske meje ... gospodarske boje med posameznimi državami ali državnimi skupinami.

V splošnem se priporoča kot najboljše zdravilo za pobijanje brezposelnosti znižanje plač delavcem. Delavstvo se proti tej razlagi in proti udejstvitvi tega za delodajalce tako prijetnega nauka upira, kolikor je v njegovi moči. Sedanji rudarski štrajk na Angleškem je tipičen primer tega boja. Ogromna večina internacijonalnih industrijalcev, fabrikantov in delodajalcev je na strani lastnikov rudokopov. Ogromna večina delavstva stoji seveda na strani štrajkujočih. To stališče obeh nasprotnih strank je naravno, razumljivo.

In vendar imamo velike industrijske dežele, kjer ni mezdnega boja. Taka srečna dežela je na primer Amerika, ali pravzaprav Zedinjene države. Delavstvo je tam dobro plačano, med njim ni uboštva, vsaj takega ne kakor v evropskih deželah.

Ni čuda torej, da se dobe v Ameriki industrijalci, ki so drugačnega naziranja glede mezdnega boja kakor so evropski delodajalci, in zastopajo povsem nasprotno stališče.

Silno zanimiva so v tem oziru izvajanja največjega ameriškega industrijalca Henryja Forda, znanega izdelovatelja avtomobilov. V nekem svojih člankov govori Ford o vojni nevarnosti in o njenih vzrokih. Ker se ta izvajanja tičejo evropskih dežel in narodov in ker prihajajo iz ust enega izmed najbogatejših in najpodietnejših mož sveta, naj posnamemo nekatere odstavke omenjenega članka.

Ford govori o vojni nevarnosti, ki grozi Ameriki. Evropa se ne more vzdigniti iz povojne krize in zvrača krivdo na Amerikance, češ oni so krivi, da je v Evropi uboštvo, ker Amerika je pobrala vse zlato in ker ji morajo vse evropske države plačevati vojne dolgove.

Ford zavrača te obdolžitve, ker da če se more govoriti o plačevanju dolgov sploh, jih bodo plačala poznejša pokolenja, ker so letni obroki majhni in raztegnjeni na dobo 62 let. Blagostanje Amerike izvira le iz njene industrije. Ford očita Angležem dobesedno:

«Pravijo, da se naše blagostanje razvija na račun angleškega, težkoče da izvirajo iz pomanjkanja tržišč, v istem času pa Angleži nič ne store, da bi razvili največje tržišče za angleško blago, in to tržišče je delavstvo, ki izdeluje blago, a ga ne more kupovati.»

Dalje očita Ford Angležem, da vzgajajo ljudstvo za bodočo vojno. Izhodišče vojne bi bilo Kanada in Japonska. Od tu bi prišel prvi napad, pridružila bi se pa Anglija in druge evropske države.

Tako prihaja do zaključka, da se sedaj vsaja seme za bodočo vojno, ki jo je treba preprečiti. Tu moramo zopet navesti dobesedno nekatere stavke:

«Najbolj žalostno je človeka odpraviti s tem, da ga ubiješ. Veliko bolje je, če mu daš delo in ga dobro plačaš. Angleško delavstvo ne bi bilo proti nam, če bi poznalo resnico. Toda poklicni politiki in voditelji mednarodnih bank in municijskih tvornic so proti nam, ker je naša dežela zagrešila težek zločin, da je odpravila uboštvo. Če bi se naš primer povsod posnemal, ne bi bilo več vojn in to bi bilo hudo za mnoge mednarodne finančnike. Zakaj mi smo postavili načelo «proizvodnje» namesto «ropa».

«Naš vzgled mora zrušiti stari red. Današnje mezde niso nič v primeri z mezdami, ki se bodo plačale v prihodnjosti. Kakor je že Edison rekel, je rešitev človeštva v strojih. Mi izrabljamo stroje in začeli smo plačevati visoke plače ter puščati delavstvu toliko prostega časa, da mora porabiti izdelke. Gibljemo se v smeri, ki bo onemogočila vojno in mi se borimo proti teoriji, da je uboštvo tako potreben del življenja, kakor zrak, ki ga dihamo. Vojne so posledice uboštva in mi hočemo uboštvo odpraviti. Tako bomo odpravili vojno na edini način, s katerim se sploh da odpraviti.»

V razumevanje zadnjih stavkov je treba povedati, da je Ford skrčil delovni čas od 6 dni na pet in da plačuje vse uslužbence razmeroma sijajno. Zanimivo je, da se v zaključku, da je uboštvo vzrok vojne, približuje Marksovi teoriji, ki pravi, da so vse vojne gospodarskega izvora.

V naslednjih odstavkih se Ford spravlja na finančnike in bankirje, ki drže industrijo v šahu. Ameriška industrija pa se je otresla nadzorstva bank, zato je svobodna in svobodno razpolaga s svojimi podjetji. O evropskih politikih in finančnikih se kaj zaničljivo izraža:

«Koga smatrajo danes ljudje za najprimernejše može svet na novo urediti? Politike in mednarodne bankirje. Ves svet radovedno zija v majhen prostor, kjer sedi in govori ducat mož, kakor da pomeni konec kakega govora nastop novega sveta. Ti možje pa ne govore o resničnosti, o ničemer, kar bi bilo v zvezi z življenjem ljudstva, oni govore o neki izumetničeni stvari, ki se ji pravi politika in katero opirajo naravno takšno izumetničeno stvar, ki se ji pravi financa. Mednarodna vprašanja bi se dala že jutri rešiti, če daste ljudstvu dela. Delo je normalni oddušek za človeške energije in če ga zapremo, pride do nesreče. Vojne povzročajo brezposelnost in brezposelnost je vzrok nadaljnih vojn. Za štiri leta «vojnega dela» je svet plačal osem let strašne brezposelnosti.

Prva praktična odredba proti vojni je po vsem svetu pobijati uboštvo kakor težko bolezen. Noben socijalni sistem ne more uspevati, dokler bo živela vera, da se dovolj producira. Ker ne producira se preveč. Pomnožena produkcija pa mora dovesti do vojne, če se istočasno ne veča kupovalna moč. Če bi hotel svet tekmovati v tem, kdo bo plačeval večje mezde, potem vprašanje oboroževanja izgine. Dežele, ki so gospodarski najslabše, bi morale plačevati največje plače.

Anglija na primer bi morala plačevati dvakrat tolike plače kakor mi in bi v kratkem prišla do blagostanja. Seveda se morajo mezde plačevati za resnično delo. Tvorničarji bi morali, če se jim nudi prilika, plačevati velike plače in prodajati izdelke po nizkih cenah. Toda te priložnosti ne bodo imeli, dokler bodo imeli gospodarstvo v rokah finančniki. Primer Zedinjenih držav v vprašanju mezd bi moral pomeniti velik korak k zboljšanju sveta».

H koncu grozi Ford sovražnikom z aeroplani. Na tisoče in tisoče letal bodo Amerikanci izdelali in igraje preprečili vojno.

***

Značilno je zlasti naziranje Fordovo, kako bi se dalo odpraviti uboštvo. Posebno stavek: «Čim bolj je dežela uboga, tem večje mezde naj plačuje» je paradoksen. Te besede iz ust izkušenega veleindustrijalca zvene kakor neka nova godba. Vse to je prav lepo, kar pravi Ford, toda on misli po amerikansko, mi smo pa žalibog Evropejci in ga ne bomo razumeli in tudi ne hoteli razumeti. To se pravi oni, ki imajo v rokah usodo evropskih narodov, bodo zmignili z rameni in šlo bo po stari poti dalje.

Finančni trust, ki ga sedaj snujejo finančniki vsega sveta je tak poskus rešiti svet pred katastrofo, ki se neizbežno približuje in ki gotovo nastopi, če se sedanje stanje ne zboljša. Ali bo imel finančni trust kaj uspeha, se bo pokazalo prav kmalu. Vsekakor bi si morali vzeti za temelj Fordov zlati stavek: Odpravite uboštvo, pa ste rešili vprašanje.

Politično zatišje v Rimu

Priprave za proslavo fašistovskega pohoda na Rim

RIM, 22. (Izv.) V pol. življenju prestolice vlada v poslednjih dnevih naravnost neverjetno zatišje. Izostala so celo dnevna poročila o sprejemih in razgovorih ministrskega predsednika on. Mussolinija in to bo trajalo še precej časa, ako ga ne bodo porušili nepredvidevani dogodki. Domnevajo, da tičijo vzroki te tišine v tem, da se vršijo velike predpriprave za praznovanje obletnice rimskega pohoda, ob priliki katerega namerava fašistovska stranka razviti in pokazati vso svojo moč in silo. Potem bo sledilo praznovanje obletnice zmage in šele po končanih praznikih bo politično življenje znova oživelo. Kakor se namreč predvideva, se sestane ministrski svet 9. novembra. Na predstoječem zasedanju bo ministrski svet še enkrat pregledal in definitivno sklepal o zakonskih načrtih o uvedbi smrtni kazni in o reformi pokrajinskih svetov. Ni izključeno, da bo ministrski svet na svoji seji razpravljal tudi o reformi javnovarnostne službe, ki je bila sprožena že na poslednjem zasedanju ministrskega sveta. Dan sklicanja senata in poslanske zbornice še ni določen. Domneva se pa, da bo sklican senat dne 16., poslanska zbornica pa 29. novembra. Senatu bo predložen načrt o reformi pokrajinskih svetov, poslanski zbornici pa zakonski načrt o uvedbi smrtne kazni. Kakor pred vsakim zasedanjem parlamenta, tako se napoveduje sedaj povratek raznih opozicijonalnih skupin v zbornico.

Odlok glede sestavljanja porotniških list v občinah

RIM, 22. (Izv.) Današnja «Gazzetta Ufficiale» prinaša kr. dekret z dne 7. okt. glede sestavljenja porotniških list v občinah, ki jih opravljajo občinski načelniki. V teh občinah bodo sestavljale porotne liste posebne komisije, ki bodo sestavljene iz občinskih načelnikov in pomirjevalcev (concigliatore) in treh občinarjev, ki bodo vsako leto imenovani od občinskih načelnikov. Tudi v okrajne odbore za pregledovanje omenjenih list bodo imenovani vsi občinski načelniki iz celega okraja.

Proračunski dohodki

RIM, 22. (Izv.) V prvih treh mesecih tekočega poslovnega leta so bili jadani podatki o proračunskih dohodkih, ki nadkriljuje za 332 milijonov lir predvidevano proračunsko svoto.

Volitve novih skupščinskih odborov

povodom otvoritve novega parlamentarnega zasedanja v Jugoslaviji

BEOGRAD, 22. (Izv.) Seja narodne skupščine je bila otvorjena danes dopoldne ob 11. uri. Radi obolelosti ministrskega predsednika Uzunovića je otvoril sejo narodne skupščine njegov namestnik zunanji minister dr. Ninčić, ki je prečital svečan kraljevi ukaz o otvoritvi rednega zasedanja nar. skupščine v novi poslovni dobi. Poslanci so poslušali kraljevi ukaz stoječ ter zaporedoma vzklikali jugoslovenskemu kralju. Nato je bil prečitan prejšnji zapisnik, ki je bil odobren. Seja narodne skupščine je trajala le deset minut. Za popoldan pa je bila napovedana nova seja. Na dopoldanski seji je bilo navzočih izredno veliko število poslancev, lože, tribune in galerije so bile prenapolnjene.

Popoldne se je pred sejo nar. skupščine po dolgotrajnem posvetku sestal plenum zakonodajnega odbora. Na dnevnem redu je bila volitev predsedništva. Opozicija je glasovala s praznimi listki. Zanimivo je, da je bilo na seji plenuma zakonodajnega odbora prisotnih 17 opozicijonalcev in 17 vladnih pristašev. Za predsednika je bil izvoljen Trifković (pred njim je predsedoval zakonodajnemu odboru Ljuba Jovanović), ki se je zahvalil za izvolitev ter imel kratek nagovor. Nato je bila seja zaključena. Zanimivo je, da imajo v zakonodajnem odboru radikali 18, radičevci 2, opozicijonalci pa 22 članov, h katerim pa je treba prištevati tudi štiri člane-zastopnike Jovanovićevega kluba, ki se smatrajo za opozicijonalce. Z zanimanjem se pričakuje, kako se bodo vršila nadaljnja dela zakonodajnega odbora.

Po 14. uri se je otvorila seja narodne skupščine. Dnevni red je bil izčrpan s čitanjem zapisnika in volitvami v razne parlamentarne odbore, ki jih je treba začetkom vsakega rednega zasedanja narodne skupščine na novo voliti. Razen finančnega odbora so bili izvoljeni tudi vsi ostali parlamentarni odbori, ki se redno volijo. Razmerja med posameznimi člani novoizvoljenih odborov so približno ostala ista, kakor v prejšnjih odborih. Po končani seji narodne skupščine, ki se je vršila zelo živahno, je večina novoizvoljenih parlamentarnih odborov imela svoje seje, na katerih so se posamezni odbori konstituirali.

Prihodnja seja narodne skupščine se bo vršila, kot vse kaže, šele v torek ob 10. uri dopoldne z dnevnim redom: čitanje zapisnika in razprava o specijalnih dokladah za oficirje in druge vojaške uslužbence. Opozicija je ostro nastopala proti zaviačevanju zasedanja narodne skupščine ter zahtevala, da se stavi na dnevni red rajši različne razprave o gospodarskih zakonih.

Izjave Stjepana Radića

glede razširjenja vladne koalicije

V političnem položaju v Beogradu ni nikakih sprememb. Ministrski predsednik Uzunović je še precej bolehen, vendar pa je popoldne že prišel iz svojega stanovanja in prisostvoval enemu delu seje narodne skupščine.

Danes sta posetila Pašića razen njegovih pristašev tudi ministra Trifunović in Srskić, kar je precej značilno za ta dva v političnem razvoju zelo znana ministra. Nadalje je Pašića posetil tudi italijanski poslanik Bodrero.

Glede vstopa Jugoslovenskega kluba v vlado je St. Radić podal novinarjem daljše izjave. Po njegovih izjavah je vprašanje glede koalicije Uzunović - Radić - Korošec načelno že rešeno; formelno rešeno pa bo takoj, ko popolnoma ozdravi min. predsednik Uzunović. Po mnenju Radića ne bo menda nobenih težkoč glede porazdelitve porfeljev. Min. predsednik Uzunović pa je danes popoldne izjavil novinarjem, da je glede vstopa Jugoslovenskega kluba v vlado že vse povedal. Ministrski predsednik meni, da vprašanje še ni nujno aktuelnega značaja in da končno se ni še sklenilo ničesar konkretnega.

Nocoj ob 17. uri je Radić odpotoval iz Beograda v Zagreb.

Zarota proti vladi Pilsudskega?

VARŠAVA, 22. (Izv.) Po do sedaj še nepotrjenih vesteh so oblasti prišle na sled vojaški zaroti proti vladi Pilsudskega. Središče zarote se je baje nahajalo v 48. strelskem polku, ki ima svoj sedež v Lvovu.

Češkoslovaški industrijalci ne pristopijo k železnemu trustu

PARIZ, 22. (Izv.) Pogajanja s češkimi industrijalci o pristopu Češke v železni trust so se razbila.

Položaj nove čehoslovaške vlade

Narodni demokrati za sodelovanje z Nemci

PRAGA, 22. Debata o vladni deklaraciji je potekla v popolnem redu. Vsi govorniki, tudi opozicijonalni, so govorili stvarno. Do nemirov ni prišlo. S tem je Švehlov kabinet prestal prvo in najnevarnejšo preizkušnjo. Izjavo vlade je zbornica odobrila z nepričakovano veliko večino. Za vlado so glasovali vsi poslanci agrarne stranke, čsl. ljudske stranke, slovaške ljudske stranke, nemški krščanski socijalci in nemški agrarci, dalje češka in nemška obrtna stranka, narodni demokrati in ogrski nacijonalci. Ogrski krščanski socijalci so se absentirali. Tudi mnogo komunistov se ni udeležilo glasovanja. Tako je dobila vlada 159 glasov, proti 113.

V četrtek se vrne voditelj slovaške ljudske stranke Hlinka. Tedaj se bo končno odločilo ali vstopi slovaška ljudska stranka v vlado ali ne. Vlada je že popustila v vprašanju ministrstva za Slovaško, ki ga Hlinkovci zahtevajo zase.

Posebno pozornost je vzbudil nastop voditelja narodnih demokratov, ki so se do zadnjega prištevali k fašistom in odklanjali vsako sodelovanje z Nemci. Dr. Kramař je med splošno napetostjo izjavil, da se je treba sporazumeti z danimi dejstvi in da bi bilo greh odklanjati sodelovanje Nemcev v državni upravi. On, dr. Kramař, ni nikdar nastopil proti taki vzajemnosti. Ves dr. Kramařev govor je bil slavospev novi politični konstelaciji.

Vprašanje zbližanja med Francijo in Nemčijo

Von Hoesch pri Berthelotu — Agencija «Havas» o pogojih za zbližanje — Poslaniška konferenca in nemški listi

PARIZ, 22. Nemški poslanik v Parizu von Hoesch je sinoči obiskal glavnega tajnika v ministrstvu za zunanje zadeve g. Berthelota. Razpravljala sta o pogojih za nadaljevanje razgovorov, ki so bili započeti v Thoiryju na sestanku med Briandom in Stresemannom.

Ta poset je vzbudil v vseh političnih krogih veliko pozornost in mnogi listi razpravljajo danes o dogodku.

Listi naglašajo, da bo mogoče nadaljevati pogajanja šele tedaj, ko bodo francoski izvedenci podrobno proučili vsa vprašanja, ki so v zvezi z zbližanjem med Francijo in Nemčijo.

«Echo de Paris» zatrjuje, da je zbližanje odvisno od avstrijskega vprašanja, «Matin» pa pravi, da je treba storiti vse, da se ne prekine delo, ki ima namen ustvariti boljše odnošaje med obema državama. «Journal» poudarja, da se francoska vlada ne sme prenagliti. Vsa vprašanja treba prej podrobno proučiti, predvsem pa treba dobiti jamstva za varnost Francije in njenih zaveznic. Kakor zatrjuje «Petit Parisien» je nemška vlada dala formalna zagotovila za to, da ne bo dovolila bivšemu nemškemu cesarju, da bi se povrnil na Nemško.

V zvezi s sestankom, ki sta ga imela Berthelot in von Hoesch, zatrjuje agencija «Havas», da je zbližanje med Nemčijo in Francijo možno le v slučaju, da se rešijo vsa vprašanja, ki se tičejo, tudi indirektno, obeh držav. Rešiti treba predvsem vsa trgovinska vprašanja, vprašanje neodvisnosti Avstrije in vprašanje nedotakljivosti poljskih mejâ.

PARIZ, 22. Na dnevnem redu včerajšnje seje poslaniške konference je bilo poročilo zavez. vojaške kontrolne komisije, v katerem se ugotavlja, da Nemčija v nekaterih točkah še ni zadostila zahtevam kontrolne komisije. Na podlagi sklepa poslaniške konference se ne bo prej izvršila likvidacija vojaške kontrole nad Nemčijo, dokler ne dobi vojaška kontrolna komisija svojega zadoščenja.

BERLIN, 22. Wolffov urad objavlja: Komunike, ki se nanaša na sklepe poslaniške konference glede vojaške medzavezniške kontrole, je presenetil vse nemške politične kroge. Listi navajajo določbe dogovora, ki je bil sklenjen meseca novembra preteklega leta, in naglašajo, da se ni mogoče načuditi komunikéju poslaniške konference.

«Vossische Zeitung» piše: Nemška vlada do sedaj še ni dobila nikakega uradnega sporočila glede sklepov poslaniške konference in zato bi bila sedaj vsaka sodba prenagljena. Kljub temu pa se nam z ozirom na včeraj objavljeni komuniké narinja vprašanje: Kdo je, ki se upira zbližanju med Francijo in Nemčijo?

Listi pobijajo trditev, izraženo v komunikéju, češ da obstojajo razna nesoglasja med Nemčijo in zavezniki, kajti vsa sporna vprašanja so bila že rešena na pogajanjih, ki so se vršila v preteklem letu. Prav tako zavračajo listi tudi druge trditve, ki se nanašajo na državno brambo, na izdelovanje vojnega materijala, na sportna društva itd.

Kraljica Marija v Ameriki

Obiski pri predsedniku Združenih držav

NEW-YORK, 22. Romunska kraljica s princem Nikolajem in princezinja Ileano je obiskala predsednika Coolidgea. Sprejela sta jih predsednik in njegova soproga v modri dvorani Bele hiše. Listi podčrtavajo, da je to prva kraljica, ki jo je sprejel kak ameriški predsednik. 25 minut kasneje sta predsednik in soproga vrnila kraljici obisk na romunskem poslaništvu. Zvečer je priredil Coolidge dine za kraljico in njeno spremstvo. Iz Washingtona se je kraljica vrnila v Newyork, da tam prisostvuje operni predstavi v korist zveze ameriških mater. Ložni sedeži za to predstavo stanejo od 1000 do 5000 dolarjev. V Newyorku je kraljica najprej obiskala mornariško kadetnico Annapolis, kjer jo je pozdravilo 21 topovskih strelov. Kadetnica je v najhujšem dežju priredila kraljici vojaško parado. Princ Nikolaj je nosil uniformo romunskega mornariškega častnika. — V Newyorku bo kraljica sprejela ogromno število prijavljenih obiskov.

Bivši nemški cesar se noče sprijazniti s svojo usodo

PARIZ, 22. «New York Herald» pravi, da si pristaši bivšega nemškega cesarja Vilhelma na vso moč prizadevajo, da bi se mož povrnil spet na Nemško. Radi tega se bo s to zadevo bavila najbrž tudi poslaniška konferenca.

AMSTERDAM, 22. «Allgemeine Andelsbladet» objavlja poluradno vest, v kateri je rečeno, da je minister Kann res posetil te dni v Doornu bivšega nemškega cesarja, vendar pa ta obisk ni v zvezi s kakim nameravanim odhodom Vilhelma. List poudarja, da bivši cesar lahko zapusti Holandsko kadar mu je drago, kajti holandska vlada ni v tem pogledu prevzela nikakih obveznosti.

Vesti o bližnjem sestanku med Stresemannom in Mussolinijem

BERLIN, 22. Z ozirom na vest, ki jo je objavila «Morning Post», da se namerava italijanski ministrski predsednik Mussolini udeležiti prihodnjega zasedanja Sveta Družbe narodov v Ženevi, in da se namerava ob tej priliki sestati s Stresemannom, zatrjuje «Acht Uhr Abendblatt», da berlinski dobro poučeni krogi o tej nameri g. Mussolinija prav nič ne vedo.

List pa pravi, da bi tak sestanek med Mussolinijem in Stresemannom, ki se osebno poznata že iz locarnske konference, gotovo povoljno uplival na nadaljnji razvoj odnošajev med Italijo in Nemčijo.

Razprave za ustanovitev zgornje zbornice na Madžarskem

BUDIMPEŠTA, 22. Na včerajšnji seji parlamenta je bila zopet na dnevnem redu razprava o zakonskem načrtu za ustanovitev zgornje zbornice. Oglasili so se po vrsti govorniki iz opozicije, ki so poudarjali, da je ustanovitev zgornje zbornice odveč. Poslanci Hegymeüy - Kisel (Košutova stranka) ter Varnay in Pichler (socijalna demokrata) so protestirali proti temu, da bi sedeli v morebitni zgornji zbornici člani habsburške rodbine. V zakonskem načrtu o novi zgornji zbornici se namreč nahaja določilo, da more postati član te zbornice vsak član habsburške dinastije, ki je dovršil 21. leto starosti, ki je madžarski državljan, ki zna madžarski jezik in ki ima minimum zemljiškega posestva, ki je potreben za dostop v zgornjo zbornico.

Angleška imperijalna konferenca

LONDON, 22. (Izv.) Angleške imperijalne konference se ukvarja sedaj z razpravami raznih gospodarskih vprašanj, ki se tičejo Anglije in njenih dominionov. V začetku prihodnjega tedna bo pričela konferenca z razpravami o skupni zunanji politiki, o kateri je podal angleški zunanji minister Chamberlain takoj po otvoritvi konference svoj ekspoze.

Žrtve zadnjega neurja

Ogromno število človeških žrtev v Ameriki 100 milijonov dolarjev škode

PARIZ, 22. (Izv.) Po semkaj došlih vesteh je zahteval ciklon na otoku Kuba okrog 200 mrtvih in 1600 ranjenih. Po dosedanjih vesteh znaša škodo nad 35 milijonov dolarjev. Toda ti podatki se nanašajo samo na mesto Havanna, medtem ko še ni znano niti število žrtev niti višina škode v ostalih predelih otoka, ker so še vedno pretrgane vse telefonske in brzojavne zveze.

HAVANA, 22. Javljajo iz Kube, da znaša število človeških žrtev, ki jih je zahteval zadnji orkan, več kot 650 mrtvih. Več tisoč oseb je ranjenih, natančno število pa še ni bilo mogoče ugotoviti.

Kakor zatrjujejo poročila, je bilo ranjenih v Babani 30 oseb, v Dejncalu 11, v Gabrielu 200 oseb.

Celokupno škodo cenijo na 100 milijonov dolarjev. Več mest in vasi je vihar popolnoma razdejal.

DNEVNE VESTI

Voda in luč

Trst ima v zadnjem času res smolo. — Radi poslednjih nalivov je vodovod ponovno stavkal in pomanjkanje vode je spravilo gospodinje večkrat v nemajhno zadrego. Na enem mestu popravijo vodovod in že se raznese vest, da se je pokvarila ozir. da je počila vodovodna cev na drugem mestu. Hvala Bogu! Sedaj vrši vodovod že par dni pridno svojo službo in redno zalaga mesto s prepotrebno vodo. Ne smemo ga preveč hvaliti, kajti vsak trenutek nam lahko pokaže figo in vode ne bo niti za umivanje.

Kakor vodovod tako nagaja v Trstu tudi električna luč. Ko se nebo le količkaj pooblači ter se pripravlja dež, ostane mesto brez električne luči. Ni nevihte, ki ne bi imela za posledico prekinitve električnega toka.

Odveč bi bilo naglašati, da spravljajo ti nedostatki občinstvo ob dobro voljo, mestno upravo pa ob dobro ime. Ali je res to potrebno?

Admiral Sirianni pri splovitvi kr. ladje „Trieste"

Splovitvi kr. ladje «Trieste», ki se bo izvršila, kakor smo že poročali, v nedeljo, bo prisostvoval tudi državni podtajnik za mornarico admiral Sirianni. Danes bosta pripluli iz Pule v Trst torpedovki «Ardito» in «Monfalcone».

Promet med Čedazom in Miramarom začasno ukinjen

radi popravljanja glavnega vodovoda.

Ravnateljstvo občinskih vodovodov je radi posledic zadnjih neurij pričelo popravljati glavni vodovod na miramanski cesti, ki pelje iz Brojnice v naše mesto.

Tem potom opozarja mestna občina javnost, da je promet na cesti med Čedazom in Miramarom do nadaljnjih odredb ukinjen, ozir. prepovedan.

Proslava 28. oktobra na šolah

Po odredbi prosvetnega ministra se bo v šolah vršila proslava fašistovskega pohoda na Rim dne 27. t. m. popoldne, tako da se bodo učitelji in učenci mogli naslednjega dne udeležiti raznih manifestacij. Dne 28. t. m. imajo seveda vsi šolski zavodi prosto.

Nove poštne znamke

S 25. oktobra t. l. pridejo v promet posebne znamke, ki spominjajo na ustanovitev fašistovske milice. Posamezne komade bodo razprodajali po 40 in 60 stotink ter po 1.20 in 5 lir. Te znamke bodo veljale do konca leta 1927. ter se bodo uporabljale za pisma in dopisnice.

IMENA NOVIH AGENTOV NA TRŽAŠKI BORZI.

Na podlagi odloka, ki ga je objavila «Gazzetta Ufficiale» z dne 21. t. m., so bili imenovani sledeči gospodje za agente na tržaški borzi: Jakob d'Italia, Angel Radriguez, Jurij di Comelio, Karel Blasinich - Bondi, Ivan Mortillaro, Karel Morpurgo in Josip Cartoni.

Ameriška ladja v Trstu.

Danes je prispela v Trst ameriška vojna ladja «Scorpion».

TRŽAŠKI BLAGOVNI TRG 22. t. m.

Danes je bil trg skoro prazen, zato je kronika o njem skoro nemogoča. Toda dejstvo, da je bil trg tako prazen ni vplivalo na mesto, kajti tudi kupcev ni bilo skoraj nič.

Zelenjava: Zelje belo 40—70, vrzote 80—100, karfijoli 150—200, radič 160—250, pesa 100—160, krompir 50—70, fižol v stročju 200—300, malancane 160—200, paprika 150 do 180, paradižniki 140—200, sladka repa 40—50, kisla repa 100—120, šelen 80—140, špinača 220—300, čebula 40—70.

Sadje: češplje —.—, fige 60—70, jabolka 80—200, hruške 100—400, kostanj 80— 100, grozdje 200—400, limone 30—35 lir za zaboj.

Društvene vesti

M. D. «Prosveta» - Trst. Danes zvečer ob 20. uri v dvorani DKD vaje dramskega odseka. — Režiser.

TELESNA VZGOJA

SPORT

Turnir za kupo dr. Dorče Sardoča.

Nedelja 24. 10. 1926.

S. D. «Adria» - «Obzor». Sodnik g. Bonivento. Pred tekmo nastopijo rezerve obeh društev.

Igrišče S. D. «Adria».

V nedeljo ob 13. nastopi «Magdalena» in ob 3. «Concordia».

M. D. Prosveta-Trst - Sportni odsek

Danes točno ob 20.30 se vrši sportni sestanek v običajnih društvenih prostorih. — Vsled izredne važnosti sestanka je udeležba članov in članic vseh pododsekov obvezna.

Sportni klub «Sparta» - Gorica

Danes ob 8. uri zvečer sestanek vseh nogometašev v navadnih prostorih. Dnevni red sestanka je važen in da se ga gotovo vsi udeleže. — Tehn. vodja.

Iz tržaškega življenja

Nevarnosti in težave borbe za vsakdanji kruh. - Tri nesreče pri delu.

V tovarni testenin «Pastificio Bolognese» v ulici Paduina št. 4 se je včeraj zjutraj ponesrečila 31-letna dninarica Gizela Holzinger, stanujoča v ul. Media št. 6. Pri delu je prišla po nesreči z desno roko pod cilindre za gnetenje testa in pri tem zadobila številne in precej globoke rane po vsem spodnjem delu roke. Nesrečna ženska je dobila prvo pomoč v mestni bolnišnici, kamor so jo spremili.

— Slična nezgoda, ki pa je imela hujše posledice, se je dogodila včeraj opoldne v tovarni konzerv «Alimentaire» v Barkovljah. Pri delu v oddelku, kjer izdelujejo pločevinaste škatlje, je 19-letna dninarica Roža Pertot, stanujoča v Barkovljah - Bovedo št. 405, prišla z desno roko pod neko stiskalnico, ki ji je popolnoma zmečkala zadnja dva člena sredinca in prstanca in zadnji člen mezinca. Nesrečna deklica je bila prepeljana v mestno bolnišnico, kjer so jo po prvi pomoči sprejeli v kirurgični oddelek. Reva bo «ozdravila» v 4—5 tednih.

— Tretja nezgoda pri delu se je pripetila včeraj popoldne v škedenjskih plavžih. 23-letni elektrotehnik Peter Mulloni, stanujoč v ulici Madonnina št. 30, je preizkušal v tamošnji električni centrali žarnice. Nesreča je hotela, da je v hipu, ko je Mulloni opravljal to delo, nenadoma nastal kratek stik; pri tem se je hipoma razvil velik plamen, ki je mladeniča hudo ožgal po obrazu, vratu in desni roki. Mulloni je dobil prvo pomoč od zdravnika rešilne postaje, ki so ga poklicali telefonično na lice mesta, nato je bil prepeljan v mestno bolnišnico. Siromak bo ozdravil — ako ne nastopijo kake komplikacije — v dveh tednih.

— Včeraj predpoldne je prišla iskat pomoči na rešilno postajo 18-letna Albina Mörtel, stanujoča v Rocolu - Molino a vento št. 575; dala si je izlečiti in obvezati 15 cm dolgo rano pod desnim kolenom, ki jo je zadobila — kakor je sama povedala — pri padcu na ulici, kar je pa malo verjetno, ker je izgledalo, da je bila rana zadana s kakim rezilom. Po prvi pomoči se je Mörtlova morala še podati v bolnišnico, kjer so ji rano zašili,.

Žalosten epilog nesreče na železniški progi.

Pred par dnevi smo poročali, da je vlak podrl pri Ilirski Bistrici 56-letnega železniškega podajača Antona Majdiča iz Topolc in ga nevarno poškodoval. Kakor znano, je bil Majdič prepeljan v mestno bolnišnico, kjer je radi hudih ran na glavi visel več dni med življenjem in smrtjo. Predsinočnjim ob 23.30 je nesrečni mož podlegel zadobljenim poškodbam.

Zlikovci zopet na delu. - Tri drzne tatvine. Vlom v banko v Izoli.

V zadnjih dneh so zlikovci, ki so nekaj časa sem razmeroma mirovali, postali zelo delavni. Poskusili so svojo tatinsko srečo na več mestih in povsod z uspehom. Predpreteklo noč so vzeli na muho restavracijo na glavnem kolodvoru.

S pomočjo ponarejenih ključev so se vtihotapili v restavracijske prostore, meneč, da so potniki tekom dneva pustili precej cvenka v blagajni. Niso se motili. V pisalni mizi, pri kateri so vlomili vsa predala, so našli okroglo svotico 10.000 lir, deloma v italijanskem denarju, deloma v tujih valutah. Ko so spravili denar, so se zlikovci po dobičkanosnem delu še pošteno okrepčali z jedjo in pijačo, nato so jo nemoteno odkurili.

O tatvini, ki so jo odkrili včeraj zjutraj je bil obveščen policijski oddelek državnih železnic.

— V isti noči so zlikovci vlomili v prodajalno jestvin družbe E. C. A. S. I. v ulici Carli št. 6, kjer so pobrali za približno 4000 lir kave, sladkorja, čokolade, sira, slanine in raznega drugega blaga. Tudi to tatvino so zlikovci izvršili popolnoma nemoteno.

— V začasni odsotnosti tobakarnarja Frana Kerbavca, ki se je bil podal h kosilu, so drzni zlikovci predvčerajšnjim popoldne vlomili v njegovo tobakarno pri Sv. Andreju št. 6 ter pobrali za 2000 lir tobaka, smotk in cigaret.

— Iz Izole nam poročajo, da so prepreteklo noč tatovi vlomili v pisarno tamošnje podružnice denarnega zavoda «Banca della Venezia Giulia», prevrtali blagajno in pobrali iz nje ves denar v znesku 33.000 lir; čeke, menice in druge vrednostne papirje, ki so bili tudi spravljeni v blagajni, so pustili, ker so pač vedeli, da so za nje brez vrednosti. Svedrovci so prišli v pisarno skozi luknjo, ki so jo izvrtali v debelem zidu; po tej poti so jo tudi odkurili.

Tržaško sodišče

Goljufije in poneverbe.

Odvetnik Rosso Cesare ter Dimitrij de Demetrio sta obtožena več velikih goljufij in poneverb. Včeraj se je zagovarjal pred tukajšnjim sodiščem odvetnik Rosso Cesare radi teh zločinov: goljufije na škodo tvrdke Zorovievič in Micoevich v svoti L 9456.25, dveh arbitralnih operacij v svotah L 9800 in 840 s ponaredbo podpisa neresničnega poštnega uradnika Rinsel. L 1500 je prejel za obljubo industrijalnega dovoljenja od Elvire vdove Venezian. Od Suban Ivana je prejel L 6000 in 500 za prepis dovoljenja. Amalija Popolin mu je izročila L 1500 za obljubljeno obrtno dovoljenje. Vsa ta dovoljenja v resnici niso niti obstojala. Dimitrij de Demetrio in odvetnik Cesare Rosso sta vrhu tega še obtožena objavljenega prepisa obrtnega dovoljenja na Gobet Lisolina ki je za to plačala L 4000. Prodala sta tudi neobstoječe obrtno dovoljenje vdovi Machan za L 7000 in Camaro Feliciti za L 8000.

Branila sta obtožence odvetnika Matosel Loriani in Bologna, ki jo govoril skoro tri ure.

Državni pravdnik je zahteval za oba obtoženca zapor 5 let in 11 mesecev ter kazen L 2200.

Sodišče je obsodilo oba na tri leta in 6 mesecev ječe, od teh dve odpuščeni z amnestijo.

Vesti z Goriškega

Goriške mestne vesti

Drzen tat

Castellani Ivan je imel nekaj opraviti na goriški okrožni sodniji. V veži je pustil svoje kolo. Mislil si je, da je varno v takem poslopju, kjer je državno pravdništvo, kjer so zapori v isti hiši in kjer je karabinirska postaja prav nasproti. A motil se je revež. Ko je bil opravil svojo zadevo in se hotel odstraniti, ni bilo njegovega kolesa nikjer več. Izginilo je.

ŠT. MAVER (Podgora).

V sredo je umrl veleposestnik Ivan Fonzari. Dosegel je lepo starost. Zadnje čase je bolehal in vidno hiral. Smrt ga je rešila mučne bolezni. Pokojnik je bil dolgo vrsto let podžupan in zastopnik šentmaverske frakcije v podgorskem občinskem svetu. Bil je mož stare korenine. Preostalim naše sožalje, pokojniku pa miren počitek!

TOLMIN

Preteklo nedeljo se je poslovil od nas dosedanji kaplan preč. gosp. Ivan Semič, ker je bil imenovan za župnika v Čepovanu. Pri nas je služboval štiri leta. Posebnih dobrot v Tolminu ni imel, kajti naša župnija je obširna ter je zahtevala od njega obilo dela. Vendar pa je bil kot duhovni pomočnik ob vsaki priliki in povsod na svojem mestu in se nam je radi tega zelo priljubil. Ohranili ga bomo vedno v dobrem spominu. Na novem mestu mu želimo največ uspeha.

ŽAGA

— **Tatvina.** Ni dolgo od tega, ko so neznani tatovi ukradli ponoči gostilničarju Žagar Francetu perila v vrednosti kakih 150 lir. Karabinirji, ki se jim je naznanila tatvina, so zasledovali storilce in končno zaprli 31-letnega Antona Di Lenardo in 39-letnega Josipa Buttolo iz Rezije, ki sta oba osumljena, da sta izvršila omenjeno tatvino. Di Lenardo kakor tudi Buttolo nočeta ničesar slišati, zanikujeta vsako krivdo in udeležbo in zatrjujeta svojo nedolžnost. Toda karabinirji so dobili pri mlajšem gorsko palico, ki je bila last okradenega gostilničarja, zato pa ne verjamejo mnogo njuni nedolžnosti.

SOLKAN
Poravnava.

Z ozirom na razne govorice glede postopanja našega poteštata Mirka Mozetiča sporočamo, da glede neke opustitve formalnosti v izvrševanju službe uradnika civilnega stana ni bil obsojen, ampak le obtožen prestopka. Tudi glede onega incidenta, kjer je neka gospa odnesla poškodbe, ozdravljive tekom enega tedna, se je dosegla poravnava in ni zato proti poteštatu uvedeno nikako postopanje. Zato so prezgodne vse vesti o njegovi skorajšnji odstopitvi.

Na Sv. Gori je zagorela pretekli teden električna luč.

IDRIJA
Organizacija Balille

Organizacijo Balille je vzel pri nas v roke učitelj italijanščine Tavolari. Po vseh razredih je objavil poziv k vpisu v organizacijo Balille. Javil se ni nihče. Zato je drugi dan prišel po razredih z nekim odlokom ter izjavil učencem, da bo odstavljen iz službe pri rudniku oni oče, katerega otroci se ne vpišejo v Balillo. Otroci so nato kar od kraja pristopili v Balillo.

†

MARIJA CAHARIJA

je danes po dolgi in mučni bolezni v cvetni dobi 19 let, previdena s sv. zakramenti, mirno v Gospodu preminula.

Žalujoči stariši, bratje, sestre, svak in vnuki ter vsi ostali sorodniki naznanjajo to tužno vest prijateljem in znancem.

Zemski ostanki blage pokojnice se prepeljejo v nedeljo dne 24. t. m. iz mrtvašnice mestne bolnišnice v Nabrežino, kjer se bo vršil ob 15. uri pogreb na domače pokopališče.

Trst-Nabrežina, 22. oktobra 1926.

Odl. Novo pogr. podjetje N. Impresa Corno V. E. III 47

MALI OGLASI

BERLITZ-SCHOOL Via Fabio Filzi 23, pouk in prevodi v vseh jezikih. (1518

KUHARICA, Slovenka, vešča, išče mesta. Naslov pustiti pri upravništvu. 1622

UČENEC za trgovino mešane stroke, na deželi se išče. Naslov pri upravništvu. 1621

POSESTVO na Rakeku, obstoječe iz 16 parcel zemljišča, štirih gozdov, hiše z velikim sadnim vrtom, se proda. Večina posestva je jako ugodna za stavbišče. Cena L 250.000.—. Podrobne informacije daje Kolar Marija, Rakek 108. 1624

SPALNA soba, popolna, dunajsko delo, se proda radi selitve. XX Settembre 51, IV., vrata 10. 1627

PRSNI SIRUP priporočljiv proti kroničnemu kašlju in bronhijalnim afekcijam. Steklenica za odrasle L 7.50, za otroke L 5.—. Dobiva se samo v lekarni Castelanovich, Trst, Via Giuliani 42. 1481

ZDRAVNIK
Dr. IV. HRIBERNIK
SPREJEMA 1094
V VIA VALDIRIVO 33
(NASPROTI KAVARNE ROMA)
OD 2.30 DO 3.30 POP.

Predno prodate
KRONE, GOLDINARJE ZLATO in SREBRO
obiščite zlatarno
STERMIN v TRSTU, Via Mazzini št. 43
kjer dobite najvišje cene. — Kupujem listke mestne zastavljalnice. 1037

BABICA, avtorizirana, sprejema noseče. Govori slovensko. Slavec, Via Giulia 29. Telefon 33-19. 1517

BORZNA POROČILA

Trst, dne 22. oktobra 1926.

Amsterdam 900, Belgija 65, Francija 68.50, London 110, New York 22.75, Španija 320, Švica 440, Atene 27, Berlin 540, Bukarešt 12, Praga 67, Ogrska 0.0315, Dunaj 820, Zagreb 40.

Vojnoodškodninske obveznice 66.60.

KRONE! KRONE!
briljante, platina, 20-kronske zlate komade
zlato plačuje po višjih cenah nego vsak drugi
Albert Povh — uraraa
Trst, Via Mazzini 46 1013

Ne vržete denar skozi okno

ako kupite brez kontrole kakovosti in cen vse potrebščine v naših skladiščih, ki so popolnoma na novo urejena

DANES
23. oktobra
ZOPETNO ODPRETJE

naših, na novo opremljenih skladišč.

Moške srajce	Drobnarije
Moške ovratnice	Robci
Nogavice, moške, ženske in otroške	Šali volneni
Ovratniki	Prti
Volneno blago	Pletenine
Bombaževina	Preproge
Perilo na meter	Zavese
Svilenine	Pogrinjala

Oglejte si izložbe v naših oknih!

VELIKA SKLADIŠČA PRI SV. JAKOBU
Campo S. Giacomo 7 (nasproti cerkve)

ZDRAVNIK

predpiše v vsakem slučaju glist, katerim so podvrženi vsi otroci, le ČOKOLADNI BONBON ARRIBA PROTI GLISTAM, ker ta uniči takoj in popolnoma vse gliste.

Prodaja se v vseh lekarnah v zelenih zavitkih po L 1.—

ARRIBA

DOBITE GA POVSOD

PODLISTEK

JULES VERNE: (144)

Skrivnostni otok

Enajsto poglavje.

Gedeon Spilett je vzel v roke škalico in jo odprl. V njej je bilo kakih 200 gramov nekega belega praška, ki ga je pokušal. Nenavadna grenkoba te snovi ga ni varala: To je bil dragoceni alkaloid kinove skorje, splošno pripoznano sredstvo proti malarični mrzlici.

Ta prašek je bilo treba takoj dati Harbertu. Vprašanje, kako je prišel semkaj, so odložili na pozneje.

«Hitro kavo!» je ukazal Spilett.

Nekaj minut pozneje je prinesel Nab čašo gorke tekočine. Gedeon Spilett je izlil vanjo približno osemnajst granov (nekaj več kakor en gram) kinina in dali so Harbertu izpiti to tekočino.

Še je bil čas, ker se tretji napad ponavljajoče se mrzlice ni še pojavil, in — naj takoj pristavimo — se tudi sploh ni več pojavil.

Vsi so začeli zopet nekoliko upati. Skrivnostni vpliv se je zopet pokazal in baš v trenutku, ko je prikipela sila do vrhunca, ko so bili vsi že obupani.

Črez nekaj ur je Harbert mirneje spal. Naseljenci so se mogli zdaj pogovarjati o tistem dogodku. Neznančevo posredovanje je bilo tako vidno kakor še nikoli. Kako pa je mogel priti v granitno hišo po noči? To je bilo popolnoma nejasno, in resnično je bil ta pojav «dobrega duha otoka» ravno tako nenavaden kakor on sam.

V teku dneva je Harbert vsake tri ure jemal kinin.

Že naslednjega dne se je pokazalo zboljšanje. Ni bil še ozdravljen, ker ponavljajoče se mrzlice so zavratne, vendar pa je imel vso postrežbo. Sredstvo proti mrzlici je bilo tu in tudi oni, ki ga je prinesel, ni bil daleč. Zdaj so začeli vsi upati.

To upanje jih ni prevarilo. Deset dni pozneje, 20. decembra, je Harbert prešel v stadij rekonvalescence. Čutil se je izredno slab in držati je moral strogo dijeto, toda nadaljni napadi so izostali. Razumni dečko pa se je brez upiranja pokoril vsem predpisom svojih prijateljev. Saj je bil tako vesel, da bo spet zdrav!

Pencroff je bil podoben človeku, ki so ga rešili iznad brezdna. Pri njem so se pojavili taki izbruhi veselja, da so mejili na blaznenje. Ko je prešel čas za pričakovani tretji napad, je skoraj zadušil z objemom poročevalca. Od sedaj naprej ga je imenoval le: doktor Spilett.

Resničnega zdravnika pa je bilo treba šele odkriti.

«Našli ga bomo!» je zatrjeval mornar.

In bilo je kakor pribito, da mu ne izostane krepek objem vrlega Pencroffa, pa naj je bil tisti človek kdorkoli.

Mesec december je šel h kraju in z njim leo 1867., leto, v katerem so naseljenci pretrpeli toliko bridkih izkušenj. Novo leto je nastopilo s krasnim vremenom in s tropično vročino, ki so jo včasih morski vetrovi blažili. Harbert je polagoma oživljal